

Natuurwerkgroep

DE KERKUIL

Tijdschrift voor agrarische natuur in de Westhoek

4

RAPPORT

**STEENUILEN
2023**

10

INTERVIEW

**JOS DE POTTER
KOPEREN KIEVIT**

COVER

Steenuil
Tom Bovens

WEBSITE

www.nwgdekerkuil.be

18

ARTIKEL

**KIEKENDIEVEN
EN HUN AKKERS
DEEL 2**

24

ARTIKEL

**VOGELS EN HUN
SNAVELS**

3 WOORD VOORAF

9 COLUMN

13 VOGELPODCASTS

14 ZENDERKIEKJE HENRI

21 GETEST EN GOEDGEKEURD
NIEUWE KITE VERREKIJKER

22 BOEKREVIEW

23 OPRECHTE DANK

26 DOOR U GESPOOT

27 AGENDA

28 KERKUILTJES

29 CONTACT

30 SPONSORS

REDACTIE

Sharon Kesteloot
Filip Declerck
Nasrin Khan
Willy Dela Ruelle
Geert Martens
Joop van der Laan
Fabienne Vanheste
Tom Bovens
Sarah Defoort
Dirk Raes
Wim Bovens

E-MAIL

redactie@nwgdekerkuil.be

Nieuwpoort, midden februari, een vroegmorgenwandeling ... Een winddichte jas houdt mijn zo naar de zon verlangende lijf heerlijk warm en droog. Gelukkig maar. Ik stap, mijmer, observeer, geniet, en droom weg. Onderweg laten - vanop verschillende zangposten in de wijde omgeving - Zanglijsters, Roodborstjes, Heggenmussen, Merels, Pimpel- en Koolmeesjes en meer de romantische zielen weten dat de lente stilletjes aan de voordeur klopt.

Als we iets verder kijken dan naar het traag lengen van de dagen en het zingende geworstel voor territoria en de bijbehorende vrouwelijke aandacht trachten te observeren, dan kan de bewondering en verwondering voor deze 'multitool' waarover vogels beschikken en waaruit de zotste symfonieën weerklinken, niet anders dan oprecht zijn. Met deze - vaak kleine - bekjes worden niet alleen noten gezongen, maar ook woningen gebouwd en verbouwd, veren gepoetst, boodschappen vervoerd, er wordt alarm mee geslagen, voedsel gezocht, enz. Je kan zelf vast nog enkele toepassingen los uit de mouw schudden!

Maar ... misschien zoek ik het veel te ver en doen vogels niets anders dan podcasts vol melodietjes fluiten, vertellen ze spannende reisverhalen aan hun burens, leggen ze de kortste weg uit naar de lekkerste voedingswinkel of geven ze goeie raad aan passanten.

Wat er ook van zij, we 'horen' de vogels wel, maar 'begrijpen', da's een andere zaak. Wie weet, is er op een goeie dag wel een AI-vertaalma-chine die dat wel kan ...

Zeker is dat ze mij alvast bekoord hebben en met mijn hoofd vol gezang keer ik opgeladen terug naar huis.

Ondertussen ben ik super nieuwsgierig naar wat de zendergegevens van de in Afrika verblijvende Bruine en Grauwe Kiekendieven ons zullen bijleren, welke speciale gasten we dit jaar zullen mogen verwelkomen in en rond onze nestkasten, welke fijne en al dan niet unieke waarnemingen er zullen uitspringen en vooral hoe groot opnieuw de glimlach zal zijn op de gezichten van onze talrijke medewerkers en landbouwers.

Veel leesplezier en ... laat de lente nu maar komen!

gewoon lid

€ 10,00

steunend lid

€ 15,00

STEENUILEN 2023

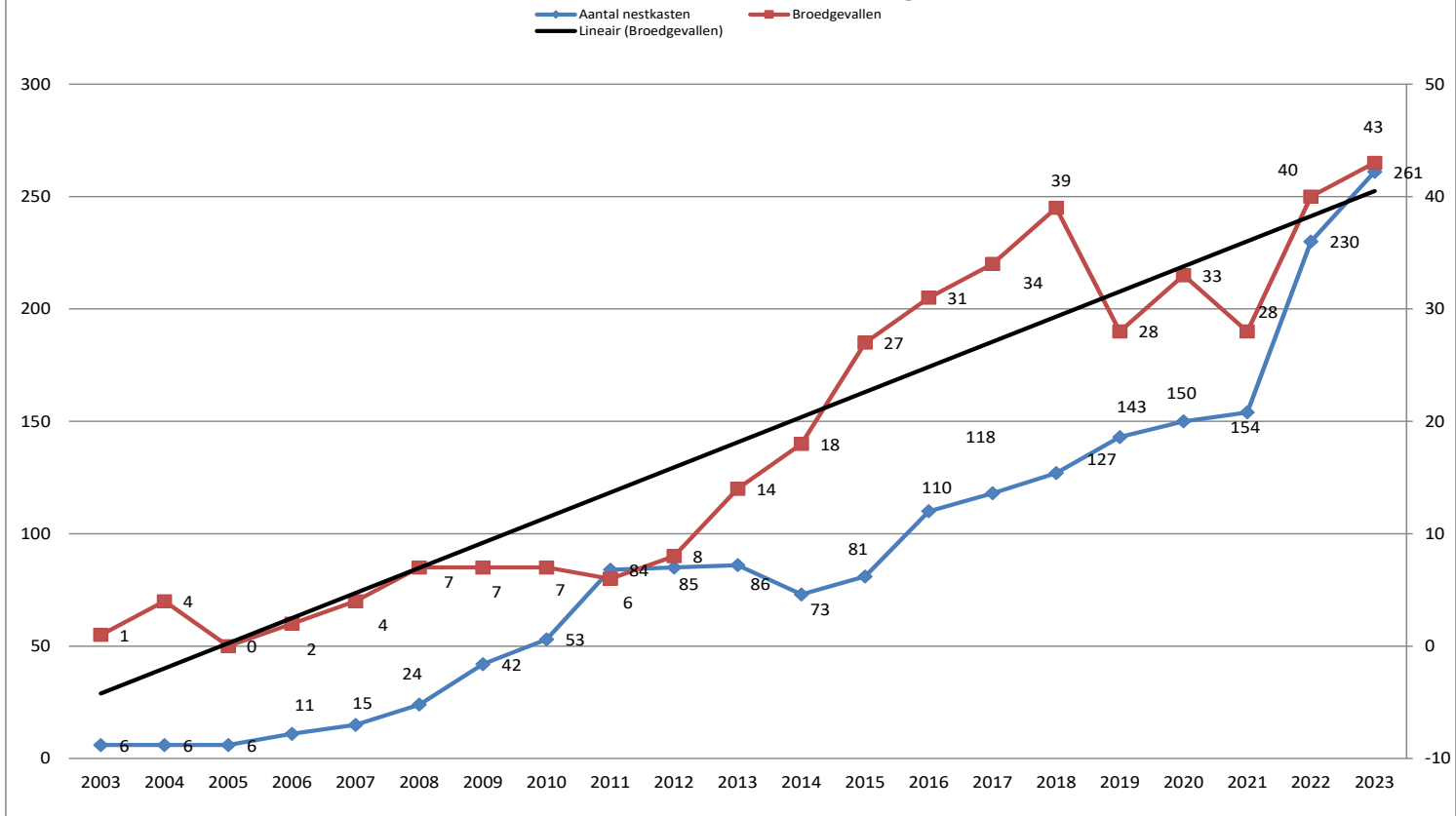
In ons vorige nummer kon je lezen hoe de Kerkuilen in 2023 alle recordcijfers in onze regio verbeterden. Nog nooit ging het zo goed met de Kerkuil in West-Vlaanderen. Dit kwam ongetwijfeld in de eerste plaats door het goede (veld)muizen-aanbod. Ook de aanwezigheid van broedende Velduilen in de streek van Lampernisse wees in die richting. Maar was het ook een succesjaar voor onze Steenuil?

Een onvoldoende goed beeld van het broedsucces én aanwezigheid in de regio

Het antwoord op de vraag of het ook een succesjaar was voor onze Steenuil in de regio kunnen we niet eenduidig beantwoorden. Hiervoor hebben we een onvoldoende goed beeld van het broedsucces van de Steenuil in onze regio én van zijn aanwezigheid. Terwijl we voor de Kerkuilen

bijna een gebiedsdekkend aantal nestkasten hebben, is dit bij de Steenuil niet het geval. Enkel voor het grondgebied van Veurne is dit min of meer gerealiseerd (de laatste paar jaren toch). De aanwezigheid van Steenuilen meet je echter zeker niet alleen op basis van de aanwezigheid in nestkasten, maar vooral door een inventarisatie te maken van de territoria in het gebied. Dit hebben we al één keer uit-

Aantal nestkasten versus broedgevallen

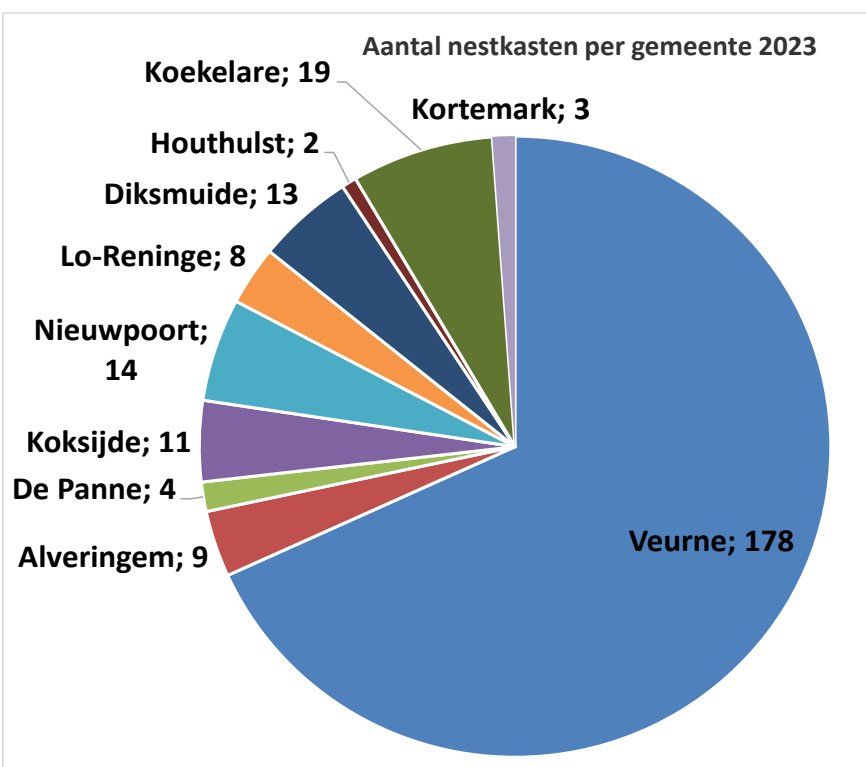
gevoerd, weliswaar gespreid over een lange periode. In een volgend nummer gaan we hier dieper op in. Het is de bedoeling om in de toekomst voor ons werkingsgebied een afdoend beeld te krijgen van de populatie Steenuilen.

Nog steeds in stijgende lijn

Zowel onze broedgevallen als het aantal nestkasten gaan nog steeds in stijgende lijn. Het aantal broedgevallen steeg lichtjes met 7,5 % tot 43. Het aantal nestkasten stootte door tot 261. 178 hiervan zijn geplaatst in Veurne, 83 in onze andere projectgemeenten. Het nestgemiddelde was met 2,68 pulli iets beter dan in 2022 (2,58) maar toch iets minder dan in 2021 (2,73). De records uit 2000 (3,29) en vooral de 3,69 uit 2014 zijn evenwel nog veraf.

Lichte stijging van het aantal broedgevallen in Veurne

Het aantal broedgevallen steeg in Veurne met 9 % tot 34. Een aantal nestkasten van vaste koppels overleefde de winter niet en dit zorgde er-

voor dat die koppels niet hebben gebroed (in de nestkast).

We checkten afgelopen winter onze bezette nestkasten om dergelijke voorvallen te vermijden. Op een zevental locaties was er aanwezigheid maar geen broedgeval. Op een zestal locaties verloren we het broedgeval. Dat is uitermate jammer, en de oorzaak is niet altijd heel duidelijk. Op sommige locaties kon degra-

datie van het biotoop worden vastgesteld, soms ook niet. De toekomst zal uitwijzen of die locaties definitief verloren zijn of niet. Houtem en Bulskamp zijn kampioen in 2023 met beide zeven broedgevallen in nestkasten. Avekapelle-Zoutenaie (0) en Veurne (1) doen het pover. De problematiek van de mislukte broedgevallen bespreken we verder in dit artikel.

2023								Gemeente
BG	CBG	VBG	MBG	BB/A	pulli	nk	bezet	
1	1			1	2	21	10%	Veurne
2	2				6	5	40%	Boitshoeke
0	0			2		15	13%	Avekapelle Zoutenaie
4	3	1			7	12	33%	Eggewaartskapelle
4	4			2	9	22	27%	Steenkerke
7	5		2		15	20	35%	Bulskamp
5	3		2	1	9	34	18%	Beauvoorde
7	4	1	2		12	33	21%	Houtem
4	3	1		1	7	16	31%	De Moeren
34	25	3	6	7	67	178	23%	Veurne
BG = broedgeval, CBG = gecontroleerd, VBG = vastgesteld, MBG = mislukt BB/A = braakballen of aanwezigheid, nk = nestkast								

Laag bezettingspercentage?

Het aantal nestkasten is in Veurne tussen 2021 en 2023 met 90 stuks gestegen. Geen wonder dat dit het beeld van het bezettingspercentage in het algemeen vertekende. We bleven in 2023 steken op een magere 20 % en voor Veurne 26 %.

Het hoogste bezettingscijfer werd in 2015 behaald met 36 % (na de veldmuizenpiek in 2014). Het is wel interessant om de bezettingscijfers per jaar van plaatsing eens van dichtbij te bekijken. We krijgen hiermee een totaal ander beeld. Hierbij valt op dat nestkasten toch een vijftal jaar nodig hebben vooraleer ze een mooi bezettingscijfer behalen (enkel 2010 valt wat tegen met een beperkte 20 %).

Het cijfer werd berekend op basis van de bezetting van de laatste vier jaar. Geduld is dus ook hier een mooie deugd!

Jaar	# nk	# bezet	% bezet
2002	3	1	33%
2006	2	1	50%
2007	4	3	75%
2008	9	4	44%
2009	19	12	63%
2010	10	2	20%
2011	12	6	50%
2012	2	0	0%
2014	4	2	50%
2015	8	3	38%
2016	10	3	30%
2017	6	1	17%
2019	1	1	100%
2021	13	2	15%
2022	73	8	11%
2023	14	0	0%
	190	49	26%

Stijgend nestgemiddeld, teken van een goed muizenjaar ?

In het vorige nummer van De Kerkuil kon je lezen dat het voor onze regio (en ook voor de hele provincie West-Vlaanderen) een absoluut recordjaar was voor de Kerkuilen. Op het gebied van muizen zat het dus prima. Alhoewel de Steenuilen niet evenzeer op muizen zijn gefixeerd als Kerkuilen, is een goed muizenjaar ook een goed steenuilenjaar. Dit zien we door de stijging in het nestgemiddelde van 2,58 naar 2,68 pulli per nest.

Deze gemiddelden worden genoteerd bij de laatste (meestal de enige) controle, vaak bij het ringen van de jongen. Spectaculair is deze stijging niet te noemen. Onze Kerkuilen in de regio hadden een gemiddelde nestgrootte van 3,31, dat is nog 0,63 jong meer dan hun neefjes. Ter vergelijking: in 2020 werd een nestgemiddelde van 3,29 opgetekend, in

2014 een absoluut record van 3,69! Een vol jong meer per nest dan in 2023. Komt er in 2024 een nieuwe piek? We zijn benieuwd!

Helaas ook een stijgend aantal mislukkingen

Het viel op dat we met 19 % mislukte broedsels (in Veurne 22 %) aan de hoge kant zitten, zeker wanneer dit wordt vergeleken met de cijfers van 2019-2022 (11-13 %). Dit is zeker een werkpuntje. Onze huidige controleluikjes bevinden zich achteraan de kast. Wanneer het vrouwtje nog op eieren zit, vormt dit bij controle een verhoogd risico op verstoring. Dit kan beperkt worden door later te controleren, maar door de variatie in legdatum kan dit laatste gegeven twee tot drie weken verschillen zodat algemene richtlijnen om te starten met controles niet evident zijn. We stellen voor volgend jaar twee nieuwe maatregelen voor die dit cijfer terug richting

Op deze locatie was er in december 2023 terug bezetting, na twee jaar onbezette nestkast en geen reactie bij geluidsinventarisatie in maart 2023. Deze twee ezels waren ook teverree.

10-15% moeten brengen. Hiervoor moeten we de kans op een controle wanneer het vrouwtje nog op eieren zit tot een absoluut minimum beperken. Vooreerst komen er duidelijk strengere richtlijnen voor de controles van de nestkasten.

De laatste twee weken van mei zullen enkel visuele controles van de nestkast gebeuren: is er een modder- of 'vet' randje aan de nestopening wat wijst op bezetting? Indien dit het geval is, wordt nagegaan of er een voldoende sterke geur van jonge Steenuilen aanwezig is. Is dit niet het geval, dan wordt het openen van de nestkast uitgesteld tot dit wel het geval is. Een neus voor Steenuilen is dus absoluut vereist!

Een tweede maatregel die we invoeren is het voorzien van een afneembaar sas aan de voorzijde van de nestkast zodat de invasieve ingreep achteraan achterwege blijft. Dit zal natuurlijk maar toepasbaar zijn voor onze nieuwe nestkasten.

Een zeldzaamheid bij het ringen van Steenuilen: een nest met vijf jongen in Bulskamp (juni 2023)

Monitoringproject Veurne: inventarisatie in Houtem, Beauvoorde en De Moeren

Ons doel is om een opvolgingssysteem te ontwikkelen dat ons in staat stelt om een goed beeld te krijgen van de populatie Steenuilen in Veurne en dit op een permanente basis. We baseren ons hiervoor op gegevens uit onze driejaarlijkse inventarisaties (via geluidsopnames), aangevuld met onze jaarlijkse gebiedsdekkende nestkastgegevens.

De laatste inventarisatieronde in Veurne dateert ondertussen van de periode 2008-2012. Na meer dan tien jaar was het dus broodnodig om opnieuw eens de vinger aan de pols te houden en te starten met een gebiedsdekkende inventarisatie. In 2023 inventariseerden we drie grote deelgemeenten: Houtem, Beauvoorde en De Moeren. Met 17 territoria kon Houtem tegenover de vorige periode (20, -15 %) goed standhouden. Ook de gemiddelde dichtheid per km² bleef met 1,34 mooi op peil (1,57).

Misschien wat verrassend kwam De Moeren beter naar voren met zes territoria, terwijl er in de vorige periode maar één territorium hoorbaar bezet was (+5). Hier bleek duidelijk dat onze nestkastenactie in dit gebied zijn vruchten had afgeworpen! De grootste teleurstelling kwam vanuit Beauvoorde waar we nog slechts 14 roepende mannetjes hoorden reageren. De vorige keer bedroeg dat aantal nog 23 (-39 %). De dichtheid bedroeg 0,96 terr./km². In Beauvoorde waren een aantal verliezen duidelijk gerelateerd aan biotoopverlies. De begraasde weilanden rond het erf verdwenen, waardoor ook de kansen voor de Steenuil teniet werden gedaan. Globaal is er voor deze drie gemeenten een daling te zien van 44 territoria naar 37, ofwel -16 %.

In 2024 gaan we verder met de deelgemeenten Bulskamp, Veurne en Booitshoeke. Benieuwd hoe daar de evolutie zal zijn.

Kris Degraeve

Deelgemeente	km ²	Territoria	Dichtheid
Beauvoorde	14,6	14 (23)	0,96 (1,57)
Houtem	12,7	17 (20)	1,34 (1,57)
De Moeren	11,6	6 (1)	0,52 (0,09)
Totaal	38,9	37 (44)	0,94 (1,08)

Rechts op de foto het duidelijk groter en breder vrouwtje E405036, geringd langs de Conterdijk in Wulpen door Jeroen Arnoys op 13 juni 2013 als pullus, eerste controle op 18 december 2023 in de nestkast samen met man.

Knotten voor de Steenuil levert mooie info op!

Sommige knotwilgen zijn monumenten. Zo staat er zo'n monumentale knotwilg in de Wulpendammestraat in Veurne en al jaren (sinds 8 januari 2009 om precies te zijn) biedt deze boom onderdak aan één van onze steenuilennestkasten. De eerste braakballen werden in 2013 gevonden en in 2014 werd het eerste nest met vier pulli geringd. Doorheen de jaren werd soms vastgesteld dat de jongen al uitgevlogen waren en de laatste twee jaar werden telkens twee pulli geringd op het nest.

Tijdens het ringen in juni 2023 werd aan de eigenaar gevraagd om de knotwilg te mogen knotten. Die was sinds het plaatsen van de kast slechts één keer geknot. Bovenaan was er een groot platform ontstaan maar de hoge takken waren zeer zwaar geworden waardoor de wilg dreigde open te scheuren. De

nestkast was ook aan vervanging toe en in december werd het knotten aangevat. Bij het losmaken van de kast, werd vastgesteld dat het koppeltje Steenuilen in de kast aanwezig was. Bij het uitnemen van de twee vogels kon mooi het verschil tussen de twee seksen gevoeld worden (vrouwtje is groter en zwaarder). Op de foto is dit ook duidelijk zichtbaar.

Het werd nog interessanter: het vrouwtje was bovendien geringd met nummer E405036. Al snel vonden we terug dat deze vogel op 13 juni 2013 werd geringd door Jeroen Arnoys als pullus uit een nest langs de Conterdijk in Wulpen. Het was de eerste controle van deze Steenuil. De locatie is bezet sinds 2014, het moment waarop deze Steenuil uit 2013 geslachtsrijp werd. De kans is dus reëel dat dit vrouwtje (12de kalenderjaar) sinds 2014 permanent aan het broeden is op deze locatie. De afstand die ze vanuit haar

geboorteplaats maakte naar haar nieuwe locatie bedraagt 2,09 km (gemeten van de ene nestboom naar de andere). In een vorig nummer bekeken we de data van terugmeldingen van geringde Steenuilen. Het viel op dat vanuit deze broedlocatie twee broedvogels werden teruggevonden. Een eerste was geringd in het eerste seizoen dat de nestkast bezet was, namelijk op 3 juni 2014. Een pullus uit dat nest (van drie) werd op 9 januari 2016, tijdens een wintercontrole door Jeroen Arnoys, gecontroleerd in een nestkast in Steenkerke. In juni 2021 en 2022 werd deze vogel ook als broedend vrouwtje op dezelfde locatie in de nestkast gecontroleerd (9de kalenderjaar). Een tweede pullus uit deze locatie in de Wulpendammestraat werd het jaar nadien (4 juni 2015, nest van drie jongen) geringd en door een vogelkijker/fotograaf afgelezen op een broedlocatie in april en juni 2020. Leuke info!

Monumentale knotwilg langs de Wulpendammestraat in Veurne, sinds 2014 ook nestboom (via nestkast).

Nestkast mooi teruggeplaatst na het knotten. Door het jarenlange goed onderhoud is deze knotwilg van binnen niet gescheurd en vormde er zich doorheen de jaren een mooi plateau. Voor de jongen vormt dit een ideale 'basis' om hun eerste dagen veilig door te brengen.

Kris Degraeve

Therapie

Nu de 50 dichterbij is dan de 40 raak ik me steeds meer bewust van het feit dat *mens sana in corpore sano* (een gezonde geest in een gezond lichaam) niet zomaar een holle frase is. Die Juvenalis, aan wie deze spreuk wordt toegeschreven, had het in de 2de eeuw na Christus verdikke al bij het rechte eind, me dunkt.

Maar hoe raak je daar? Vanzelfsprekend zijn een gulle portie geluk en goede genen geen slecht begin, maar voor alle zekerheid neem je toch best het heft ook een beetje in eigen handen. Wat dit allemaal te maken heeft met agrarische natuur volgt nog, hoor, geen paniek.

Een vier-, vijftal jaar terug, toen de 40 nog dichterbij was dan de 50, voelde ik mezelf door een schrijnend gebrek aan fysieke activiteit letterlijk 'vervadsigen'. Of dit een bestaand woord is of niet maakt hier weinig uit, maar ik ben ervan overtuigd dat het leeuwendeel van de lezers onmiddellijk weet wat ik bedoel. Af en toe eens de handen uit de mouwen steken bij het plaatsen, controleren of schoonmaken van nestkasten is dan wel lichamelijke arbeid, maar dat kun je bezwaarlijk als een solide basis voor een stevige fysiek gaan beschouwen. Tel daarbij de vele statische beroepsuren, en het wordt al snel duidelijk dat het dringend tijd was voor actie! Maar hoe?

Ten tonele: een elektrische fiets en een paar loopschoenen. Hoewel ik – behalve misschien een lichte aversie – niets, maar dan ook niets had met duursporten, besloot ik toch door te bijten. Ondertussen fiets ik een vier-tal keer per week heen en weer tussen Koekelare en Diksmuide, en probeer ik toch twee keer per week één à anderhalf uur te lopen. En ziedaar de extra troef die ik in de eerste alinea al aankondigde: al de tijd die ik fietsend of lopend doorbreng, ben ik buiten! En niet zomaar buiten, nee, buiten te midden van prachtige weilanden, met knotbomen omzoomd.

Ik beweeg tussen akkers en velden, langs beken en stroompjes. En terwijl de inspanning en de buitenlucht wonderen doen voor de lichamelijke toestand, krijgt ook de geest een verfrissende beurt. Weinig dingen zijn immers zo weldadig als geflankeerd te worden door een Kerkuil die 's morgensvroeg, in het halfduister, terugkeert van de jacht. Of aange-staard worden door twee knalgele oogjes van een Steenuil die van het waterzonnnetje geniet op een knotboom. Of in een blauwe flits een IJsvogel zien voorbijknallen over het wateroppervlak. Of een dansende Brui-ne Kiekendief bewonderen boven een wuivende rietkraag. Of Grutto's, Kieviten of Wulpen in groep zien neerstrijken op een veld. Overtuigd? Ik alvast wel.

Filip Declerck

JOS, ELS, JEAN-BAPTISTE EN DE KOPEREN KIEVIT ZIJN THUIS

Als natuurwerkgroep ben je nooit alleen aan het werk. Naast de vogels zijn mensen de belangrijkste spelers in alle projecten van NWG De Kerkuil. Ook in deze editie zetten we graag even de spotlight op een persoon die op een of andere manier van dichtbij of wat verderaf betrokken is bij de projectwerking van onze natuurwerkgroep.

Het is woensdagmiddag, en iedereen is thuis ten huize Depotter. Ik hou even halt en maak tijd voor een babbel. "Jos, proficiat met je Koperen Kievit." Jos glimt van trots en voor ik het weet, sta ik met zijn trofee in mijn handen. Het is een mooie beeltenis van een kievit en een behoorlijk zwaar kunstwerk van de hand van Sven Defrijn (adviseur bij Boerennatuur).

Wie is Jos Depotter?

Voor wie Jos niet kent, stel ik hem graag kort aan u voor. Jos Depotter is de derde generatie op deze boerderij in Wulpen. In 1998 zette hij de activiteiten van zijn vader en moeder verder met zijn vrouw Els, die

ook uit een landbouwersfamilie komt. Jean-Baptiste wordt mogelijk, wie zal het zeggen, de vierde generatie. Al 25 jaar runnen ze samen het akkerbouwbedrijf langs het kanaal Nieuwpoort – Veurne.

Waarvoor staat deze landbouwfamilie?

In die afgelopen kwart eeuw werd er heel wat ingezet op verduurzaming. Els herinnert zich de tijd dat ze de velden nog ploegden. Het was in deze zware kleigrond steeds een hard labeur. De verdichting door zware oogstmachines in het najaar maakte ploegen steeds noodzakelijker en intensiever. Op die manier kwamen ze in een spiraal terecht waarbij steeds verder geïnvesteerd moest worden

in (zwaarder) materiaal om het land te bewerken, en sterkere tractoren om de platgedreden klei te keren. Het leidde tot frustratie. In 2007 werden om die reden de eerste stappen gezet in het ploegloos boeren. Kosten- en moeitebesparend, maar tegelijk confronterend door het feit dat bepaalde teelten (groenten, aardappelen, suikerbieten ...) moeilijk werden in die zware grond, als men koste wat kost niet meer wil ploegen. Overschakelen van winterteelten naar zomerteelten met bijkomende voordelen drongen zich op. Hierdoor was er ook minder nood aan kunstmest, herbiciden en fungiciden. Groenbemesters zorgen ervoor dat het land ook in de winter begroeid is. Hierdoor krijgt het regenwater rustig de

tijd om in de bodem te dringen en is er minder erosie. Het gebruik van organische mest van collega-landbouwers uit de streek en de lokale afzet van de geteelde granen en peulvruchten maakten de bedrijfsvoering steeds duurzamer.

Els en Jos beseffen dat hun manier van boeren nog steeds evolueert. "Alles evolueert! En zeker de landbouw! Heeft de superintensieve landbouw nog toekomst? Wie zal het zeggen? Iedereen zoekt zijn weg waarbij je af en toe leergeld betaalt. Belangrijk is wel om dan 'tope' als gezin die tegenslag(en) te verwerken." De erkenning die de Koperen Kievit met zich meebracht, is dan wel een opsteker en een bevestiging: "Ja, we zijn goed bezig".

Een award win je niet in 1 dag

Het Koperen Kievit-verhaal van Boerenatuur begon eigenlijk vroeg in het voorjaar van 2023. De vraag 'Ben jij de meest boerenatuurlijke boer(in) van Vlaanderen?' in het tijdschrift Boer & Tuinder triggerde de familie Depotter om hun kans te wagen en zich kandidaat te stellen. De lijst aan boerenatuurvriendelijke maatregelen op het bedrijf volstond om op de shortlist van 5 geselecteerde landbouwbedrijven te komen. In het duurzaamheidsverhaal passen ook bijzondere, beschermende maatregelen voor grondbroeders, zoals Kieviten.

Kieviten houden zich regelmatig op tussen de groenbemesters. Medewerkers van Boerenatuur kwamen langs

om de kievitsnesten te zoeken. De nesten kunnen dan afgeschermd worden bij verdere bewerking van de velden. In de komende jaren wil men meer gebruik maken van drones. "In de vroege ochtend wanneer de zon de kans nog niet krijgt om het land op te warmen, steken de warme bebroede eieren af op de beelden van de warmtecamera en kan het nest gelokaliseerd en beschermd worden." Hoe het ook zij, onze landbouwfamilie koestert haar boerenatuur en wil er alles aan doen om het te beschermen.

Ondertussen zijn Jos en Els, na stemrondes op Facebook en op het Boerenatuur symposium, de fiere winnaars van de award. Er was al heel wat belangstelling van vrienden, collega-landbouwers, de pers, het gemeentebestuur en ook heel belangrijk voor Jos, van de vorige generatie, de ouders van Jos en Els. "Zal het nu langzaam stilvallen of is dit nog maar het begin?" Als het aan Jos en Els ligt, is het een begin want hun enthousiasme is onbegrensd. Alleen hun bescheidenheid kan het verhaal doen stilvallen. Zelf zijn ze overtuigd van hun zaak maar zich ook bewust van het feit dat niet iedereen hun manier van denken en boeren deelt.

Hoe kwam Jos in contact met natuurwerkgroep De Kerkuil?

Onze landbouwer kwam al met heel wat projectsoorten van onze natuurwerkgroep in contact. Vele jaren geleden werd hij door toen nog voorzitter Kris Degraeve aangesproken nadat die een nest Bruine Kiekendieven op zijn akkerland had opgemerkt.

Jos was onder de indruk van deze roofvogel en was heel enthousiast over het werk dat onze medewerkers verrichtten. Terloops vertelde Jos dat er regelmatig op de hofstede een Kerkuil werd gezien. Bij de bouw van de nieuwe loods werd een kerkuilennestbak geïntegreerd. In en aan de stallingen waren ook nog heel wat zwaluwnesten. Zo kwam voormalig kernverantwoordelijke voor Koksijde, Frankie Byl, jaarlijks langs voor de zwaluwtelling en -subsidie van de gemeente Koksijde. Bij één van die controles werd een jonge Kerkuil gezien. Sindsdien komen de Kerkuil-medewerkers elk jaar langs om jonge Kerkuilen te ringen. In het najaar van 2020 telde ik er 9 levende pulli! Voor mij was dat een absoluut record en wellicht ook in de geschiedenis van onze vereniging. Koen Vanhoe is met zijn torenvalkkast ook een vaste gast. Elk jaar worden jonge torenvalkjes geringd.

De twee steenuilenkasten hebben nog geen bewoners gehad. Laat ons hopen dat de Steenuilen ook de weg naar de hoeve vinden. Jos en Els wijzen me ook op hun bijenhotel en hun bijenvriendelijke erfbeplanting. Door een samenwerking met lokale im-

kers vind je er ook een aantal bijenkorven.

Waarvan gaan Jos en Els hun ogen blinken?

Hun passie voor het boerenleven uit zich op heel veel manieren, en die voortdurende verwondering over al dat moois vertaalt zich dan ook in heel topmomenten. Wanneer de veldbonen geoogst worden, bijvoorbeeld, dan rijdt de maaidorser door een wolk van zwaluwen omdat zij jagen op de kevertjes die in het gewas zitten. En wanneer ze 's avonds buiten komen en de Kerkuilen zien rondvliegen boven de koer. Of ze zien ze hier of daar zitten. Fantastisch toch? De 9 jonge kerkuiltjes die hier op de boerderij in één nest geboren werden. Daar zijn ze op zo fier op! Maar ook op de prachtige machines die

het mogelijk maken om op deze manier aan landbouw te doen. Prachtige machines die goed onderhouden moeten worden. Of nog de hoevege-maakte biostimulanten (probiotica) die Jos brouwt op zijn bedrijf! Daar kan hij uren over praten!

Heel erg bedankt, Jos, Els en Jean-Baptist, voor dit gesprek én voor het prachtige bewijs dat landbouw en natuur perfect samen kunnen schitteren! De Koperen Kievit is op de juiste plek terechtgekomen.

Frank Laleman

KORT NIEUWS

EEN POSTKIEKENDIEF

Op 2 april 2024 verschijnt deze bijzondere postzegel, een werk van de hand van André Buzin, die al decennialang kleine vogelkunstwerkjes aflevert aan de Belgische Post. De Blauwe Kiekendief tooit de speciale verkiezingspostzegel, die in de 40 dagen voor de verkiezingen gebruikt mag worden.

GRENZELOZE LIEFDE

Tijdens het schoonmaken van een kerkuilkast in Merkembroek (Houthulst) – jaar na jaar hoopt zich daar immers een massa braakballen en mest in op – troffen medewerkers 2 adulte Kerkuilen aan. Beide vogels bleken geringd te zijn, en meer nog: elk op een andere plek in ons eigen werkingsgebied! Het vrouwtje werd op 28 juni 2022 als pullus geringd in Lo-Reninge door Soetkin Moors. Het mannetje - toen nog een donsjong uit een nestje van 3 in De Mokker (Koekelare) - kreeg zijn ring van Dirk Cuvelier op 28 juni 2019. En nu maar hopen dat zij op hun beurt voor nageslacht kunnen zorgen!

VOGELPODCASTS

Fwiet! Fwiet! | Begijn Le Bleu

Fwiet! Fwiet is een podcast van Birdnerd Begijn Le Bleu. De afleveringen zijn opgebouwd rond een centrale gast die zijn of haar drie favoriete vogels bespreekt, niet zelden op locatie. Doorheen de jaren passeerden heel wat grote namen de revue. Zo wist Begijn o.a. Tim Birkhead, een Britse topornitholoog te strikken, Nils van Duivendijk, auteur van het 'Handboek Europese Vogels' en wereldrecordvogelaar Arjan Dwarshuis. Ook vele grote namen uit eigen land kwamen al aan de beurt: Koen Leysen van Natuurpunt, Pim Niesten, filmmaker van 'Onze Natuur', topfotograaf Yves Adams, Wouter Faveyts van het Zwin... Te veel om op te noemen. Maar deze vermeld ik graag nog: Wim Bovens, projectcoördinator van NWG de Kerkuil, is te horen in aflevering 15 en aflevering 45!

De Vogelspotcast | Arjan Dwarshuis en Gisbert van Baalen

Leuke format! Arjan Dwarshuis, wereldrecordvogelaar die 6.833 verschillende vogelsoorten zag op één jaar tijd, neemt zijn jeugdvriend Gisbert mee op sleeptouw. Gisbert (Gip) kan geen mus van een ekster onderscheiden en gaandeweg leert hij vogels kijken. De interactie tussen de twee mannen is geweldig. Arjan is een wandelende encyclopedie wat betreft vogelweetjes en Gisbert leert elke aflevering bij: je hoort gewoon zijn niveau er aflevering na aflevering op vooruitgaan. Trouwens, een geweldige uitspraak uit de reeks: "Je moet niet luisteren naar wat ik zeg, je moet luisteren naar wat ik bedoel!"

De Vogelaars | Sara Debroey en Barbara De Coninck

Een beetje een gelijkaardig format als de Vogelspotcast. Barbara kijkt al van jongs af aan naar vogels, Sara is beginnend vogelkijker en zeer geïnteresseerd om bij te leren. Samen gaan ze op pad om te luisteren en te kijken naar vogels. Deze podcast is stilistisch heel mooi, de radio Klara invloed is duidelijk aanwezig. Beide dames maakten ook een special over Georgië, waarin de roofvogeltrek een belangrijke rol speelt. Ook in deze podcast is Wim Bovens te horen.

Podcast Vogelvertelsels | Brecht Geerardyn

Informatieve podcast van Brecht Geerardyn over vogels van bij ons. Zo bespreekt hij onder andere de Merel, de Houtduif, de Huismus, de Zanglijster, de Putter en de Winterkoning zelfs in twee delen. Naast een beschrijving bespreekt hij de zang en ook leuke weetjes over gedrag en folklore komen aan bod.

Sovon Vogelverhalen | Marcel Wortel en Roos Reinartz

Nederlandse podcast van Sovon, het kenniscentrum voor verspreiding en trends van in het wild levende vogels in Nederland. Marcel Wortel en Roos Reinartz bouwen elke aflevering op rond een vogelsoort, waarbij ze in gesprek gaan met vogelexperts over de herkenning, maar ook over de verspreiding en monitoring van die soort.

Vogelboekenpodkast | Arjan Berben en Gert Ottens

Arjan Berben, co-hoofdredacteur van het blad Vogels, en Gert Ottens, zelfverklaard ornitho-bibliofiel en werkzaam bij Vogelbescherming Nederland, interviewen vanuit de serre in de winkel van Vogelbescherming Nederland auteurs van boeken over vogels. Verrassend interessant!

ZENDERKIEKJE HENRI

De laatste zender van het jaar 2023 werd op 14 augustus gebruikt voor het jongste individu van een nest in de buurt van de Bewesterpoort in Bulskamp. Henri wordt vernoemd naar de zoon van medewerkster Justine Huyghe. In Bulskamp worden

de kiekjes goed gemonitord en al snel komen 'live' berichten binnen dat Henri samen met broer of zus rondvliegt boven een perceel gedorste tarwe.

Op 2 oktober, anderhalve maand na het uitvliegen, ver-

trekt Henri naar het zuiden en gaat na 37,7 km slapen aan de Klaarmares (Clairmarais), net over de Franse grens.

Op dag 2 vliegt hij bijna pal zuidwaarts over een afstand van 130 km om net ten zuid-

Zenderkiekjes

**Bruine Kiekendief
Henri**

Het zenderonderzoek wordt uitgevoerd door INBO (Geert Spanoghe en Kjell Janssens) en gefinancierd door NWS De Kerkuil in het kader van een lopend onderzoek naar Bruine Kiekendieven.

oosten van Amiens te overnachten.

Dag 3 is al een rustdag met amper 5,5 km in de vleugels. Dat rusten bevalt Henri wel en de komende 3 dagen schuift hij minder dan 30 km zuidwaarts op.

In de loop van dag 7 is Henri 130 km zuidwestwaarts getrokken en overnacht hij op 60 km ten westen van Parijs.

Dag 8 is een zware trektocht voor Henri met 238 km op de teller. Hij zit nu 120 km ten zuidoosten van Nantes en blijft daar de komende 6 dagen in de omgeving.

Op dag 15 (zenderkiekje Marthe was op dat moment al in Senegal tijdens haar eerste jaar) strandt Henri, na een tocht van 131 km, net ten zuiden van La Rochelle.

De dag daarop waagt Henri zich aan een tocht over zee, en wat voor een tocht. Hij vliegt die dag 262 km, waarvan 225 kilometer over zee! Deze keer zijn er geen recupdagen voorzien en 's anderendaags vliegt Henri pal zuid tot aan de Pyreneeën.

Zijn deze bergen te hoog voor onze bruine kiek? Of staat er te veel tegenwind? Hoe dan ook besluit Henri de Pyreneeën niet over te steken en vliegt hij noordoostwaarts tot net onder Orthez. Daar heeft hij blijkbaar een nacht diep nagedacht over zijn toekomst en daar besloten om het zuiden onder hem te laten en opnieuw wat noordwaarts te vliegen.

Henri keert eerst terug naar de regio rond Poitiers, net onder La Brenne, om daarna richting La Rochelle op te schuiven. Hier

slaat, tijdens het aanvullen van dit artikel, het noodlot toe.

Ik vernieuw op 12 november de zenderdata en krijg naast Henri's naam het symbool te zien dat niet veel goeds voorspelt:

Henri is doodgegaan in de nacht van 11 op 12 november tussen 23.18 en 5.18 u.

Even twijfelde ik om dit verhaal te publiceren, maar vele kiekjes halen hun eerste verjaardag niet en dus heeft dit verhaal wel degelijk zin en nut. Henri heeft tijdens de migratieperiode 2347 km gevlogen, wat eigenlijk nog niet de helft is van de afstand die hij overbrugd zou moeten hebben om tot in West-Afrika te geraken.

De mededeling in de WhatsApp-groep van de mensen die Bruine Kiekendieven opvolgen, levert onmiddellijk een belangrijke melding op. De vader van een van onze medewerkers moet op 13 november naar La Rochelle voor zijn werk. Daarna zou hij op zoek gaan naar Henri. Om 23.15 u. kwam het verlossende telefoontje binnen dat Henri gevonden was. Op 15 november werd Henri onderzocht en werd een letsel vastgesteld ter hoogte van zijn rug. Predatie werd uitgesloten, maar kon wel de reden zijn van opvliegen aangezien het overlijden gebeurd is tussen 23.18 en 05.18 u. Mogelijk is hij dan in paniek tegen elektriciteitsdraden gevlogen. Hij verkeerde voor de rest in een goede gezondheid, op een teek net onder de snavel na.

*Wim Bovens en
Kjell Janssens*

foto: Tom Bovens

KIEKENDIEVEN EN HUN AKKERS

DEEL 2

Dankzij de jarenlange inzet van zowel akkerbouwers als natuurvrijwilligers kent onze kustregio de hoogste aantallen in graan broedende kiekendieven in Vlaanderen. Landbouwgewassen spelen immers een cruciale rol in het leefgebied van zowel de Bruine als de Grauwe Kiekendieven. Het begrijpen en herkennen van deze gewassen is niet alleen belangrijk voor de landbouwers, maar ook voor natuurliefhebbers en vrijwilligers die zich inzetten voor het behoud van deze bedreigde vogelsoorten.

Andere gewassen

Naast graangewassen zijn ook in koolzaad, veldbonen en luzerne broedgevallen bekend. De dichte vegetatie van deze teelten biedt goede schuil- en nestgelegenheid voor onze geliefde grondbroeders.

Koolzaad wordt speciaal verbouwd voor de productie van koolzaadolie, die voor verschillende doeleinden wordt gebruikt. Deze olie is populair in de keuken, en vindt ook toepassing in de voedingsindustrie en de productie van biobrandstoffen. Daarnaast wordt het bijproduct van olie-extractie, koolzaad-

schroot, gebruikt als voeding voor vee vanwege het hoge eiwitgehalte. Bovendien heeft koolzaad een hogere stikstofbehoefte dan bijvoorbeeld granen, wat kan helpen bij het verwijderen van overtollige stikstof uit de bodem en voorkomt dat het in het oppervlakte- of grondwater terecht komt. Het meest opvallende kenmerk van koolzaad zijn de felgele bloemen die in trossen groeien. De stengels groeien tot een hoogte van ongeveer 60 tot 120 centimeter. Na de bloei ontwikkelen zich langwerpige cilindervormige zaadpeulen, die van groen tot bruin kunnen variëren, afhankelijk van het rijpheidsstadium.

Veldbonen, ook bekend als paardenbonen, winnen aan populariteit in West-Vlaanderen vanwege de groeiende vraag naar lokale eiwitbronnen. Bovendien is de teelt voor landbouwers een meerwaarde als rotatiecultuur en heeft het potentieel hoge opbrengsten. Veldbonen zijn rijk aan eiwitten en worden gebruikt in diervoeding. Bacteriën waarmee veldbonen in symbiose leven, leggen stikstof uit de lucht vast in de bodem, waardoor een stikstofbemesting vaak niet nodig is. Veldbonen vereisen doorgaans minder chemische bestrijdingsmiddelen dan sommige andere gewassen. Veldbonen hebben samengestelde bladeren, bestaande uit meerdere ovale

Koolzaad

deelblaadjes die aan een centrale steel zijn bevestigd. Tussen april en juni produceren winterveldbonen opvallende witte of wit gevlekte bloemen die in trossen aan de plant groeien. In de West-Vlaamse polders worden voornamelijk winterveldbonen geteeld, omdat deze een hoger opbrengstpotentieel hebben dan zomerveldbonen. Het zaaitijdstip van winterveldbonen ligt tussen half oktober en half november. De oogst kan eind juli tot begin augustus plaatsvinden, met de keuze tussen het oogsten van droge bonen (met 15% vocht) met een eenvoudige maaidorser of het oogsten van de bonen als ze deegrijp zijn (met 25% - 40% vocht), waarbij ze worden geplet en ingekuild. Wil een teler eind juni reeds oogsten kan de gehele plant geoogst en ingekuild worden.

Veldbonen

Luzerne wordt de afgelopen jaren opnieuw wat meer geteeld. Luzerne gedijt immers goed op zwaardere gronden en past daarom goed in onze polderregio. De teelt is echter

Luzerne

gevoelig voor bodemproblemen, zoals structuurschade of ondiepe storende lagen, wat de toepasbaarheid op sommige percelen beperkt. Desondanks heeft luzerne heel wat troeven. Luzerne is een vlinderbloemige plant die stikstof uit de lucht kan binden en zo de bodemvruchtbaarheid kan verbeteren. Verder heeft luzerne een hoog eiwitgehalte (tot 20%) en kan meer dan 3000 kg ruw eiwit per hectare per jaar produceren. Dit maakt het een waardevol voedergewas, vooral voor melkvee, waardoor telers minder afhankelijk zijn van eiwitimport en de kosten voor melkproductie kunnen verlagen. Luzerne heeft diepe penwortels die water en voedingsstoffen uit diepere bodemlagen kunnen halen, wat resulteert in aanvaardbare opbrengsten, zelfs tijdens drogere periodes. Het is een meerjarige teelt en kan tot vier keer per jaar worden gemaaid. De bladeren van luzerne zijn samengesteld, wat betekent dat elk blad bestaat uit meerdere kleine ovale deelblaadjes met vaak kleine, scherpe tanden aan de randen. De bloemblaadjes van luzerne variëren van paars, blauw tot wit, afhankelijk van het ras, en hebben een herkenbare vlinderbloemige bloeiwijze.

Conclusie

Dit artikel laat zien dat kiekendieven zich kunnen aanpassen aan verschillende plekken om hun jongen groot te brengen. Om aan nestbescherming te doen is het cruciaal om de taal van de boer te spreken en met wederzijds begrip en respect met hen te praten. Want enkel door samen te werken met landbouwers kun je er als vrijwilliger voor zorgen dat kiekendieven veilig kunnen broeden. Benieuwd in welke teelten de kiekendieven komend seizoen hun nest zullen maken!

GETEST EN GOEDGEKEURD!

Kite Optics kwam in 2021 op de markt met de gestabiliseerde APC 12*42(*) verrekijker, een kijker die het merk nog meer op de kaart zette dan het al deed. Zowel op professioneel vlak in het broedseizoen als heel het jaar door in mijn vrije tijd, kun je me in het veld tegenkomen met een verrekijker om de hals. Eigenlijk moet ik schouders zeggen, want ik draag een harnas in plaats van een riem om mijn verrekijker te dragen. Dat ontlast de nek enorm. Vanaf het moment dat deze gestabiliseerde verrekijker op de markt kwam, was ik meteen verkocht. Mijn Swarovski EL 12*50 verrekijker werd 'gedegradeerd' naar reservekijker. In mijn ogen weegt de hogere kwaliteit van een Swarovski niet op tegen de rust van het beeld dat je ziet door een gestabiliseerde verrekijker.

Nieuw

Drie jaar later ben ik nog steeds overtuigd dat de APC 12*42 een fantastische kijker is die ik iedereen wil aanraden, maar bij Kite Optics hebben ze duidelijk niet stilgezeten. Ze komen met 2 nieuwe gestabiliseerde modellen op de markt. De APC 14*50 en de APC 18*50. De APC 14*50 zal ongetwijfeld het nieuwe vlaggenschip worden van dit merk. De technologie ach-

ter deze kijker heeft een hele update gehad. Voor het eerst wordt een APC verrekijker met de tweede generatie van het stabilisatiesysteem uitgerust, het Kite Dynamic Gimbal System (KDGS-2). Het grootste verschil is dat de delay (vertraging) waarmee je kijkt enorm gereduceerd is en dat de verrekijker bij bruuske bewegingen niet meer hoeft te zoeken naar stabilisatie van het beeld.

Net als zijn oudere broertjes kan je de nieuwe modellen niet 'plooiën' en moet je de afstand tussen de oculairen eerst goed zetten voor je eigen ogen. Het grote wiel om de scherpte te regelen staat ook bij deze modellen meer naar achteren dan bij de doorsnee verrekijker, maar dit is absoluut geen nadeel, eerder een gewoonte. Na enkele minuten lijkt het alsof je nooit anders hebt scherpgesteld. De Kite APC (Angle Power Control) schakelt automatisch uit wanneer hij in verticale positie rond je nek hangt en schakelt ook terug in als je hem naar de horizontale positie tilt. De kijkers zijn bovendien waterdicht zodat we ook bij slecht weer op pad kunnen en doordat ze gevuld zijn met stikstofgas wordt inwendige damp vermeden.

Nog een nieuwigheid bij deze modellen is dat de verrekijker

in 2 modellen beschikbaar is: met batterijen of USB-C oplaadbaar. De levensduur van een oplaadbeurt bedraagt op papier 30 uur, met een setje batterijen doe je makkelijk 38 uur. Dit lijkt misschien wat weinig, maar in het veld zal je merken dat je daar ongeveer 2 maanden intensief mee kan kijken. Als je een weekendgebruiker bent, gaat een oplaadbeurt bijna een half jaar mee. Ook kunnen de nieuwe verrekijkers op een statief (tripod of monopod) geplaatst worden. Dit is handig voor lange uren van observatie. Het statief hoeft uiteraard niet gebruikt te worden voor de stabiliteit, wel voor het kijkgemak en om je armspieren te ontlasten.

Kijken in het veld

Na enkele keren te gebruiken in het veld kan ik alvast meegeven dat de APC 14*50 een droom van een verrekijker is. De rust voor mijn ogen en het haarscherpe beeld zorgen voor een ongeëvenaarde natuurbeleving. Laat de kiekendieven met wingtags maar komen, ik ben er helemaal klaar voor! Met een smartphone adapter kan je makkelijk foto's en filmpjes maken door je verrekijker. Er gaat een hele nieuwe wereld voor je open om je ervaringen met vrienden of op sociale media te delen. Voorbeelden van dergelijke

(*) Het eerste getal is de vergroting, het tweede getal is de diameter van de objectieflens

filmpjes kan je vinden op instagram: @wbovens78.

Technisch gezien

Even wat technische gegevens van de APC 14*50 en 18*50 weergeven, waarna we dieper ingaan op de betekenis van deze gegevens:

Beeldvergroting

APC 14*50	APC 18*50
<i>Beeldvergroting</i>	
14 x	18 x
<i>Diameter lens</i>	
50 mm	50 mm
<i>Uittrede pupil</i>	
3,5	2,77
<i>Gezichtsveld</i>	
65m/1000m	65m/1000m
<i>Gewicht</i>	
1009	1015
<i>Schemergetal</i>	
26,5	30
<i>Waterdicht</i>	
IPX7	IPX7
<i>Gasgevuld</i>	
ja	ja

Een Bruine Kiekendief die je op 140 meter ziet met de APC 14*50, lijkt op 10 meter afstand te passeren. Met de 18*50 lijkt het alsof hij op amper 7,7 meter voorbij vliegt. Voor bossen is een kleine vergroting handiger om vogels te spotten, maar eens je in agrarisch gebied staat, of aan zee, is een grote vergroting handiger. Alles hangt af van wat je met de kijker wilt doen. Wil je de omgeving scannen en zoeken naar een vogeltje, dan is een kleinere vergroting handiger. Wil je 1 vogel blijven observeren, is een grotere vergroting beter.

Lensdiameter en uittrede pupil

Hoe groter de objectiefdiameter, hoe meer licht er door de kijker je ogen bereikt. Hoe hoger het getal, hoe helderder je beeld zal zijn. Optiker en specialist verrekijkers Jeroen Porteman zei in een artikel van enkele jaren geleden het volgende: "Bij normaal licht hebben we een pupildiameter van 2.50 mm, maar als het donker wordt, vergroot onze pupil. Bij een 30-jarige is dat tot 7 mm, maar bij een 60-jarige nog maximum 4 mm. Als je door een kijker kijkt, denken onze ogen dat het wat donkerder is en vergroten onze pupillen. Een jongere persoon zal daarom beter zien door een kijker met grote oculairlenzen (de lens waardoor je kijkt). Bij een oudere persoon is dit minder belangrijk. Wat is de link tussen jouw pupil en de uittrede pupil? Zodra de uittrede pupil groter is dan je eigen pupil, is het gemakkelijker te observeren. Is de uittrede pupil kleiner dan jouw pupil, dan moet je meer zoeken."

Schemergetal

Het schemergetal geeft een indruk van de prestaties van de kijker tijdens de schemering. Het kan worden berekend door de vergrotingsfactor en de lensdiameter met elkaar te vermenigvuldigen en daar de vierkantswortel uit te trekken. Voor een kijker met karakteristieken 14*50 geldt dan $\sqrt{14 \times 50} = 700$. Als we daar de vierkantswortel uit trekken komen we aan 26,5. Voor een kijker met karakteristieken 18*50 geldt dan schemergetal 30. Wanneer het schemergetal wordt vermenigvuldigd met 10 krijgen we het aantal meters waarbij in schemerige omstandigheden nog details

kunnen worden gezien. Met de APC 14*50 kan je tijdens de schemering nog tot op 265 meter detail zien. Met de APC 18*50 kan dat nog op een afstand van 300 m.

De aankoopprijs van de verrekijkers bedraagt 1.650 euro voor de APC 14*50 en 1.700 euro voor de APC 18*50 op batterijen. Wil je de oplaadbare versie, dan komt er 50 euro bij. Hiervoor heb je 30 jaar garantie op het optische gedeelte en 5 jaar garantie op de elektronica.

Deze verrekijker kan getest en aangekocht worden bij onze sponsors:

- Sights of Nature - Jabbeke
- PortemanKijkers - Ieper
- Natuurkijkers - Nukerke

Conclusie

De aankoopprijs ligt vrij hoog voor een occasionele gebruiker, maar zelfs voor dergelijke gebruikers is het een investering die zeker de moeite waard is. Je zal ongetwijfeld meer genieten van je natuurwaarnemingen dan ooit tevoren. Ik ben alvast verk(n)ocht!

Handige draagstrap voor gebruik met 1 hand

Wim Bovens

Appingedam is een stad in de provincie Groningen, in het noorden van Nederland. Daar is Max, de gierzwaluw, geboren in een nestholte in Het Gouden Pand. Deze naam verwijst naar het beroep dat de bewoners van deze straat hadden: goudsmiden. Wanneer het tijd is om uit te vliegen, slaat het noodlot toe, waardoor Max helemaal alleen de weg naar Afrika moet vinden. De oorzaak? De dikke rode kat!

Tijdens zijn avontuur ontdekt Max niet alleen de wereld, maar ook de waarde van vriendschap. De auteur laat ons zien welke vogels Max tijdens zijn reis ontmoet, maar ook welke vogels er met ons samenleven. Bij deze ontmoetingen komen ook 'negatieve gevolgen door handelingen van de mens' aan bod. Gelukkig kan Max regelmatig helpen zorgen voor een goede afloop.

Het boek laat ons, in verhaalvorm, kennismaken met het leven van een gierzwaluw in al zijn aspecten: waar wonen de gierzwaluwen, de eerste vlucht, wat eten ze, welke gevaren zijn er, hoe verloopt de reis naar Afrika, hoe en waar slapen ze, hoe oriënteren ze zich

GIERZWALUW MAX

In elk hoofdstuk maakt Max kennis met een andere vogelsoort. Telkens wordt eerst een korte omschrijving gegeven van deze soort. Daarna volgt een verhaal hoe Max kennismaakt met deze vogel(s) en welk avontuur ze samen beleven. Max wordt geholpen om zijn bestemming te bereiken of Max helpt zelf een andere vogel die in de problemen raakte door toedoen van de mens. Er zijn 22 hoofdstukken waarbij Max - en de lezer - maar liefst 23 andere vogelsoorten leert kennen.

Max doorkruist tijdens zijn reis meerdere landen. Een wereldkaart met de route is opgenomen in het boek. Dit boek biedt niet alleen een heel boeiend avontuur voor de lezer, maar ook een kans om te inspireren en om bewustwording te creëren voor de nood om onze gevederde vrienden te koesteren en te beschermen. De auteur prikkelt eveneens onze fantasie. Op dergelijke momenten krijg je telkens een prachtige tekening te zien.

Mijn persoonlijke mening?

Het is niet alleen een boek voor alle leeftijden, het is eveneens een perfect voorleesboek.

Het is een boek dat past in elke boekenkast (een ideaal cadeau, dus) en elke openbare bibliotheek.

Een boek dat je kennis over vogels verruimt, je laat nadenken over onze handelingen en ... je doet glimlachen.

Auteur	Rients Faber
Verschenen	18-10-2023
ISBN	9789493343153
Prijs	€ 18,95
Aantal pagina's	192
Formaat	14 cm x 21,5 cm
Afwerking	Hardcover

Patrick Claeys, Koekelare

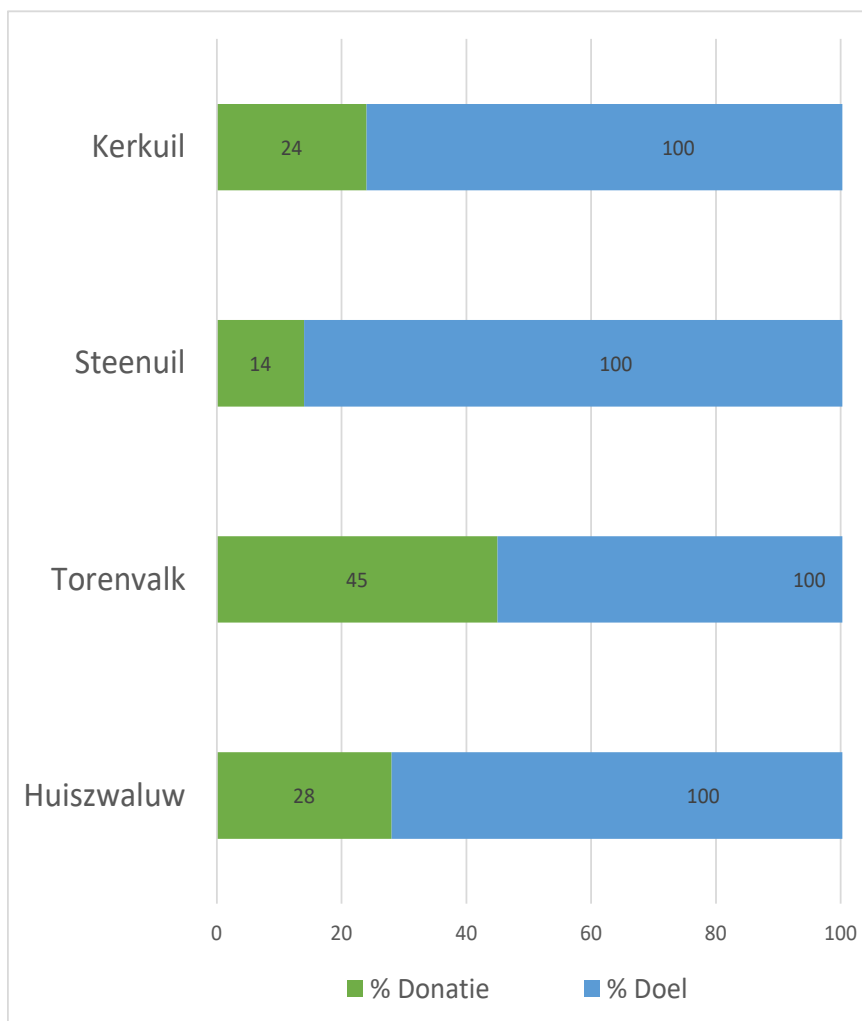
OPRECHTE DANK!

In de vorige editie van dit tijdschrift vroegen we voor het eerst om financiële steun voor onze nestkastenactie. We zijn dan ook dankbaar dat velen van jullie ingingen op onze oproep! Dankzij jullie zijn we alvast op de goede weg om ook dit jaar heel wat extra nestkasten op te hangen.

Steunen kan nog steeds. Als donateur maak je écht het verschil!

We zijn dan ook onmiddellijk aan de slag gegaan!

VOGELS EN HUN SNAVELS

Elke vogelsoort heeft een unieke snavel. Hoe dat komt? Door evolutie. Met het bekijken van de verschillende snavelvormen kan je precies uitvogelen wat voor soort voeding een bepaalde vogelsoort eet.

Eerst gaan we terug naar de basis. Ondanks dat elke soort een andere snavelvorm heeft, is de bouw ervan bij elke vogel dezelfde. De snavel is een deel van de schedel en bestaat voornamelijk uit keratine en bot. Een snavel bevat geen tanden, omdat tanden te zwaar zijn voor het vliegen. Alle vogelsoorten met zichtbare tanden zijn miljoenen jaren geleden uitgestorven, tijdens het prehistorische Krijt-tijdperk. Sommige snavels hebben wel een kartelrandje. Dit randje wordt gebruikt om meer grip te houden op glibberige prooien, zoals vissen.

Hoewel de snavel van een vogel dus bestaat uit harde materialen, is dit gedeelte van het vogellichaam toch erg gevoelig door de vele zenuwuiteinden en bloedvaten die zich in de snavel bevinden. Een beschadiging van de snavel kan daarom erg pijnlijk zijn, maar geneest in de meeste gevallen

goed. De snavel van een vogel groeit constant door, wat helpt bij het herstel.

De snavels van vogels zijn goed aangepast aan het voedsel dat ze eten. Tijdens de evolutie hebben de talrijke vogelsoorten zich gespecialiseerd volgens de vele verschillende natuurlijke omstandigheden. De aanpassing van de snavel aan de voedselbron is een belangrijke sleutel om soorten onder te verdelen, naast het gebruik en de vorm van de staart, de vleugels, de poten en de klauwen.

We onderscheiden de volgende categorieën:

Kegelsnavel

De kegelsnavel komt voor bij zaadeters en is kort en stomp. Met deze snavel kunnen zaden worden gekraakt. De kegelsnavel komt voor bij veel tuinvogels die eten van de verschillende zaden die in onze tuin te vinden zijn. Ze pikken dan ook graag een graantje of nootje mee van de voedertafel. Voorbeelden van vogels met een kegelsnavel zijn de Groenling, het Sijsje en de Vink. De Kruisbek is een

geval apart. Zijn snavelhelften staan kruislings op elkaar en hij kan de onderste snavelhelft heen en weer bewegen. Zo verschalkt hij in een mum van tijd alle pitten uit een dennenappel.

Pincetsnavel

De pincetsnavel komt voor bij insecteneters. Deze snavel is recht, spits en smal. Met de pincetsnavel worden insecten uit hun schuilplaats gepikt. De spitse snavel van de Merel is perfect van vorm om er insecten (en ook wel bessen) mee op te pikken. Ook kun je er makkelijk wormen mee uit de grond trekken. Met een grover exemplaar van snavel zou dit moeilijker zijn en ander voedsel is dan weer niet geschikt voor de snavel van de Merel. De snavel van de Merel is dus speciaal gericht op zijn voedsel.

Bij de pincetsnavels bestaan ook variaties. Zo hebben tuin-

vogels zoals het Roodborstje, de Winterkoning, de Heggenmus en de Merel kleinere en smallere pincetsnavels dan bijvoorbeeld Zwaluwen. Zwaluwen en Gierzwaluwen hebben een bredere snavel om al vliegend insecten te vangen.

Haaksnavel of scheursnavel

De haaksnavel komt voor bij vleeseters. Deze snavel wordt ook wel een scheursnavel genoemd. De haaksnavel is scherp en heeft een haakvorm. Hiermee kan vlees in stukken gescheurd worden. Uilen en roofvogels bezitten deze kromme en scherpe snavel. Het scherpe en kromme gedeelte wordt gebruikt om prooien, zoals kleine dieren, in stukken te scheuren.

Zeefsnavel

De zeefsnavel komt vooral voor bij watervogels zoals Eenden. De zeefsnavel is breed en plat, ideaal om in het water voedsel te verzamelen en in de modder van de bodem te woelen. Met de zeefsnavel wordt ook plankton opgevist. Vogels met zo'n zeefsnavel scheppen modder op en filteren er piepkleine

waterplanten en -diertjes uit. Terwijl ze langzaam door het water lopen of zwemmen, bewegen ze hun kop heen en weer. Bekende eendensoorten zoals bv. de Wilde Eend noemen we 'grondeleden'. Ze zoeken naar voedsel door met hun kop onder water te duiken, terwijl hun staart naar boven kantelt. Met hun poten, die netjes in het midden van het lichaam staan, houden ze zich trappend overeind. Die techniek heet 'grondelen'.

Priemsnavel

De priemsnavel komt voor bij vogels die hun voedsel uit de grond of modder halen. Deze snavel is lang, dun en vaak gekromd en duidelijk langer en steviger dan een pincetsnavel. Met de priemsnavel kan in de bodem van ondiep water gezocht worden naar weekdieren, wormen, insecten en larven of wordt er in de boom geboord tijdens de zoektocht naar een lekker hapje.

Sommige snavels zijn licht naar onder gebogen om diep in de oppervlakte te graven. Andere snavels zijn juist licht naar boven gebogen om kleine dieren uit het water te halen. Wat ze allemaal gemeen hebben is de lange en smalle vorm. Aan het einde van de snavel hebben ze gevoelige tastzintuigen waarmee ze prooien in de modder kunnen opsporen. Deze drukreceptoren, de lichaampjes van Herbst, stellen de vogels in

staat om prooien te voelen die ze niet kunnen zien. Ook op de tong en het verhemelte hebben sommige vogels soortgelijke organen. Voorbeelden van vogels met een priemsnavel zijn de Wulp, de Kluut en de spechtfamilie. De specht heeft een nog scherper en stevigere bek om gaten in dood hout te boren. Noem het gerust een 'hamersnavel'!

Dolksnavel

Nog steviger zijn de dolksnavels van viseters zoals de Ooievaar, Blauwe Reiger, Aalscholver en IJsvogel. Ze schieten daarmee het water in om vissen eraan vast te spietsen. Bij de Zaagbekken is daar nog een extra vormkenmerk aan toegevoegd: een gekartelde snavelrand (vandaar de naam) die glibberige vissen in bedwang houdt. De snavel van een Zaagbek is ongebruikelijk smal en heeft een scherpe haak aan de snavelpunt.

Naast het eten van voeding heeft de snavel meer functies. Daarover meer in het volgende tijdschrift.

Patrick Claeys, Koekelare

Bergeend

Een nieuwe Sealwatcher die meteen in actie schiet:

"Afstand houden en honden aan de leiband. Laat de zeehonden rusten!"

Luc David

Boomkruiper

Boomkruipers kruipen graag op bomen, anders werden ze uiteraard niet 'Boomkruiper' genoemd. Ze kunnen dat trouwens meesterlijk goed, een beetje op zijn spechts met dank aan de stevige staartveren. Bovendien vallen ze op een doorsneeboom zo goed als niet op, klein als ze zijn en vooral fantastisch gecamoufleerd door hun bruin gespikkelde rug.

Bij onze burens komen ze elk jaar weer broeden. Onder de dakpannen, zoals je eigenlijk van een Huismus zou verwachten. Dan kruipen deze vogels over de stenen zijgevel, wat ze minstens even goed kunnen als op een boomstam. Maar je ziet ze wel beter!

Stefaan Cornelus

Keep

Als fervent 'tuinvogelvoederaar' is het elk najaar weer uitkijken naar de komst van de vele vinkachtigen. Tegen dat de eerste vinken, groenlingen en – sinds enkele jaren – putters arriveren, liggen de zonnebloempitten (precies wel hun favoriet voedsel hier) reeds klaar.

Elke vink wordt nauwlettend bekeken, want af en toe duiken ook weleens wat kepen op tussen de vinken. Deze Scandinaviërs verlaten er in het najaar hun broedgebieden (naaldbossen en gemengde bossen) om zich over Europa te verspreiden, op zoek naar goede voedselbronnen. Ondanks het feit dat ze "uit het verre Scandinavië" tot hier vliegen, weten ze ons kleine tuintje – met zijn rijk gedekte voedertafel – toch vlot te vinden!

Eenmaal de lente begint te kriebelen, is er geen houden meer aan; dan vertrekken ze richting de noorderzon. Tot volgend jaar!

Miguel Depoortere

KALENDER

CURSUS ROOFVOGELHERKENNING

Wanneer:

Les 1 gaat door via een Zoomsessie (online)
maandag 15-04-2024 om 19.30 u.

Les 2 en 3 gaan live door
maandag 22 en 29-04-2024 om 19.30 u.

Praktijkwandeling in De Blankaart
zaterdag 04-05-2024 (voormiddag)

Locatie: OC De Kouter,
Ichtegemstraat 2A
8610 Kortemark

Meer info en inschrijven op de website of via:

VOORDRACHT GIERZWALUWEN

Wanneer: donderdag 18-04-2024 om 19.30 u.

Locatie: Cultuurzaal De Balluchon,
Moerestraat 19
8680 Koekelare

Meer info en inschrijven op de website of via:

MEDEWERKERSVERGADERINGEN

Donderdag 02-05-2024 19.30 u.

Donderdag 04-07-2024 19.30 u.

Dinsdag 03-09-2024 19.30 u.

Woensdag 06-11-2024 19.30 u.

OC Volcraven
Grintweg 16
8600 Diksmuide

IJSVOGEL

Je zou het anders vermoeden, maar een Ijsvogel kan helemaal niet tegen de vrieskou! Als het water bevriest, dan kan hij geen visjes meer vangen met zijn lange snavel. De naam 'Ijsvogel' komt van de ijsblauwe, metaalachtige kleur van zijn vleugels.

Naast kleine visjes eet hij nog andere waterdiertjes en insecten. In zijn braakballen vind je dan ook visgraatjes of insectenpootjes. Hij jaagt vanuit een uitkijkpost; dat kan een tak zijn of een andere hoge plek. Met een duikvlucht pakt hij dan zijn prooi.

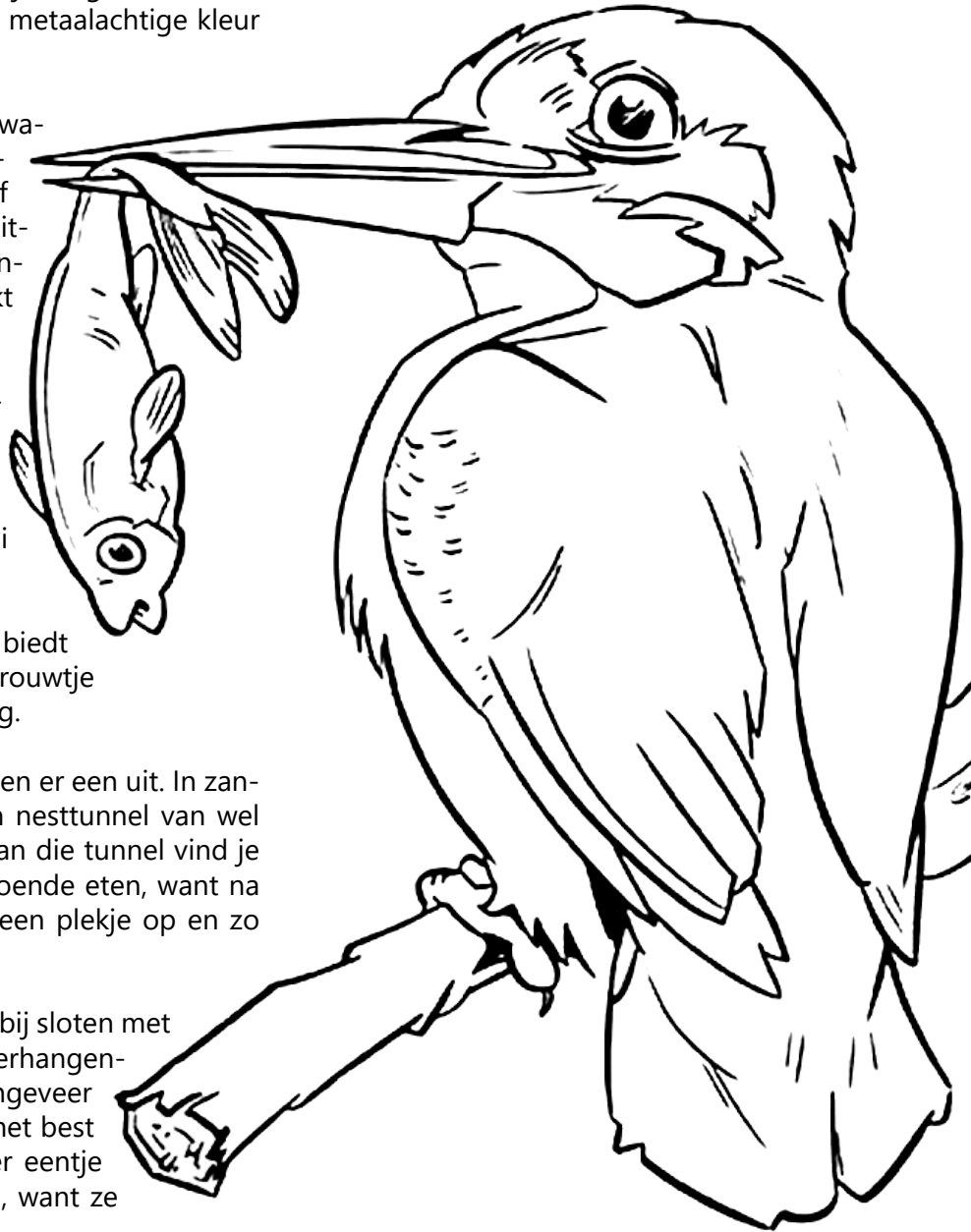
Een Ijsvogeltje is eigenlijk een fier vogeltje. Hij kan zich wel 20 min aan een stuk poetsen! Met de binnenkant van zijn vleugels wrijft hij dan over zijn kopje en zorgt ervoor dat hij mooi glanst.

Om indruk te maken op een vrouwtje biedt het mannetje een visje aan. Als het vrouwtje dat visje accepteert, dan volgt de paring.

Ijsvogels bouwen geen nest, maar graven er een uit. In zandige, steile oevers maakt hij een nesttunnel van wel een halve meter diep. Aan het einde van die tunnel vind je dan de nestkamer. Elk jong krijgt voldoende eten, want na elke voederbeurt schuiven de jongen een plekje op en zo komt iedereen aan de beurt.

Als je een Ijsvogeltje wil zien, zoek dan bij sloten met helder water. Kijk naar plaatsen met overhangende takken. De Ijsvogel is heel klein, ongeveer 16 cm en ondanks zijn felle kleuren is het best lastig om ze te vinden. Maar heb je er eentje ontdekt, dan kan je vaker terugkomen, want ze blijven in de buurt. Succes!

Zin om deze Ijsvogel in te kleuren?
Natuurlijk mag je jouw eigen fantasie gebruiken!

**Bezoek ons ook op onze Facebookpagina:
www.facebook.com/DeKerkuil
en volg ons op Instagram: [nwg_de_kerkuil](https://www.instagram.com/nwg_de_kerkuil)**

Koksijde

Frank Laleman
058 31 44 47
koksijde@nwgdekerkuil.be

Nieuwpoort

Chris Dumon
0474 31 08 01
nieuwpoort@nwgdekerkuil.be

De Panne

Joop van der Laan
0470 75 45 64
depanne@nwgdekerkuil.be

Diksmuide

Hendrik Mijle
0473 56 57 98
diksmuide@nwgdekerkuil.be

Veurne

Kris Degraeve
0498 64 50 23
veurne@nwgdekerkuil.be

Koekelare

Patrick Claeys
0483 64 46 39
koekelare@nwgdekerkuil.be

Alveringem

Antoon Ternier
0494 78 98 83
alveringem@nwgdekerkuil.be

Kortemark

Karl Vanysacker
051 56 93 27
kortemark@nwgdekerkuil.be

Lo-Reninge

Kristof Denys
0477 77 86 23
lo-reninge@nwgdekerkuil.be

Houthulst

Stefaan Waeyaert
0497 86 99 66
houthulst@nwgdekerkuil.be

STEUN ONS EN GEEF ONZE PROJECTVOGELS VLEUGELS

Fiscaal aftrekbare gift

Wil jij een koppel Torenvalken of uilen een nestbak cadeau doen of een bijdrage leveren aan de nestbescherming van Bruine en Grauwe Kiekendieven? Schrijf dan (afzonderlijk van jouw lidgeld) een bedrag van minimaal 40 EUR over op IBAN BE58 8285 9851 9879 met vermelding 'Gift' gevolgd door de naam en voornaam van de schenker. Jij ontvangt een belastingvoordeel van 45% en betaalt zo voor een gift van 50 EUR slechts 27,50 EUR uit eigen zak. Wij gaan met het volledige bedrag aan de slag om onze projectvogels een stevige duw in de rug te geven. Je ontvangt begin 2024 een fiscaal attest voor de giften betaald in 2023. Alvast een dikke merci!

Legaat

Wil je voor onze projectvogels een verschil maken, ook als je er niet meer bent? Denk er dan over na om Natuurwerkgroep De Kerkuil op te nemen in jouw testament. De vereniging hoeft hier als goed doel geen erfbelasting op te betalen en kan dus de geschonken middelen voor de volle 100 % benutten. We beloven alvast om met zorg de ontvangen middelen te beheren in functie van onze natuurdoelstellingen. Wie meer info wenst te krijgen, kan zich wenden tot een notaris of een advocaat, kan zijn vraag stellen via mail naar info@natuurwerkgroepdekerkuil.be of informatie vinden op www.mijntestament.be.

Alle info lees je na op onze website onder het tabblad De Vereniging.

Goens Verzekeringsburo

Goens Verzekeringsburo Veurne
Ooststraat 54, 8630 Veurne

T 058 31 16 66
info@goensverzekeringsburo.be

www.goensverzekeringsburo.be

Sights Of Nature **Natuurpunt Optiekshop** Vlamingveld 89, 8490 Jabbeke
050 31 50 01 www.sightsofnature.be
Verrekijkers **Telescopen** Nachtkijkers **Statieven** Accessoires

SIGHTS OF NATURE

KITE APC STABILISATIE
12x42 - 16x42

oo optiek Porteman

Portemankijkers.be
SPECIAALZAAK & SITE VCOOR VERREKIJERS & TELESCOPEN

Swarovski - Leica - Zeiss - Kite - Bynolyt - Steiner - Bushnell
Statieven - Loepes - Cameravallen - Digiscoping

Tot 10% op adviesprijs

Porteman steunt tot 10% de Hellebeek in Heuvelland

Rijselstraat 10 & 12 - IEPER

Fwiet
een vogelmaagazine

144 pagina's lees- en kijkplezier over onze gevederde vrienden

Bestel online
www.fwiet.be

MW CREATIONS
HOUT- EN METAALCONSTRUCTIES

Metaal- & Houtconstructies voor huis en tuin -
Burgmolenstraat 31 | 8690 Alveringem -
TEL 058 62 46 47 | info@mw-creations.be
www.mw-creations.be

natuurkijkers.be
oog in oog met de natuur

Ook wij verhuisden naar een nieuw nest

Wij verwelkomen je graag vanaf 2 december 2023 op onze nieuwe locatie in hartje Vlaamse Ardennen: Rijksweg 32, 9681 Nukerke.

Laat je verrassen door een nog intensere natuurbeleving in de grootste speciaalzaak van Vlaanderen.

 200 m² winkelruimte
Uitgebreid assortiment

 Ter plaatse testen
Professioneel advies

 Vlot bereikbaar
(auto/bus)
Ruime parking

net verhuisd

www.natuurkijkers.be • Bestel online in onze webshop • Gratis bezorging
Natuurkijkers.be is een erkend Natuurpunt partner - Rijksweg 32, 9681 Nukerke - T 055 61 33 13 - info@natuurkijkers.be

verse vegetarische voeding • kruiden
• voedingssupplementen
• natuurcosmetica • geschenkartikelen
• Voor ieder probleem een natuurlijke oplossing

De Moerbei
Uw gezondheid, onze opdracht.

Natuur- en Dieetwinkel

Pannestraat 63/65
8630 Veurne
058 31 29 40

**METAALWAREN
CLAERBOUT**
alles voor de vakman

Bruggesteenweg 112, 8830 Gits
Tel 051 72 57 26 Fax 051 72 55 76
info@claerbout.be
www.claerbout.be

DVV GoWest
VERZEKERINGEN
Pannestraat 10 - 8630 Veurne

DVV T. 05 777 77 77

AVEVE Veurne BVBA
Celien & Stijn
Vaartstraat 16 - 8630 Veurne
058 31 10 09
aveveveurne.bvba@aveve.be
Tuin - Dier - Bakplezier

Slimme software voor
snelle administratie

Paepenhof
Pannenkoeken

*Wij bakken ze zoals grootmoeder
het ons ooit leerde*

Optiek Rodenbach
balduck

Geertrui Decrock & Leonard Bonnez
Grote markt 5, 8630 Veurne
058 31 36 02
www.optiek-rodenbach-balduck.be

SAMOJEED

Hondentoiletage Hilde Mortier

Alles voor kat en hond Voeding Kledij en accessoires

Pannestraat 91
8630 Veurne
Tel: 058 42 01 02

www.duinenwacht.be info@duinenwacht.be

De Duinenwacht

Combineert:

Opdrachten inzake uitbouw, inrichting en beheer van de natuur aan duurzame, sociale tewerkstelling, tegen betaalbare prijzen.

De Duinenwacht vzw | Vaartblekersstraat 15, 8400 Oostende | 059 25 11 19

27ste jaargang nr 103 - 2024

april | mei | juni

Natuurwerkgroep De Kerkuil vzw

p/a Iepersteenweg 56

8600 Diksmuide

RPR

Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Veurne

E-mail

info@natuurwerkgroepdekerkuil.be

Website

www.natuurwerkgroepdekerkuil.be

Ond.nr.

0842.493.302

IBAN

BE58 8285 9851 9879

Verschijnt driemaandelijks

Verantwoordelijke uitgever

Geert Martens

J. Cardijnlaan 27, 8620 Nieuwpoort

Afgiftekantoor

8900 Ieper

PRS

6416193

Erkeningsnummer:

P206346

